

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO ČIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 14.

ŠIBENIK, 4. SVIBNJA 1925.

GODINA V.

Primjeri šovinizma.

Sedma godina življenja u zajedničkoj državi još nije naučila neke ljude, da se državni život danas, u dvadesetom vijeku, ne da upravljati po nekulturnim i nesocijalnim načelima. Ima ljudi, koji smatraju apsolutizam nužnom potrebom, diktaturu jedinim načinom rješavanja državnih kriza, a sekvestre najboljim putem u rješavanju našeg agrarnog pitanja. Imali smo prilike čuti takvih mudrolija. No da će se i u sedmoj godini življenja naše jedinstvene države moći naći ljudi, koji radi sitničavih razloga mogu da zahtijevaju, da se otima sudržavljanima, koji slučajno stanuju u krajevima, nazvanima prečanskim, kruh i zadnja životna sredstva — to nijesmo vjerovali!

Srbijanski ratni invalidi prihvatili su nedavno protestnu rezoluciju protiv nacrtā invalidskog zakona, jer da oni ne će da budu izjednačeni sa invalidima prečanima, koji su se borili protiv njih i protiv kraljevine Srbije!

U čitavom kulturnom svijetu označuju zagriženost naroda, klasa i staleža riječju šovinizma. Ova zagriženost, koju pokazuju neka gospođa i u prosuđivanju najživotnijih pitanja naše sirotinje, ponesrećene i izmrcvarene u strašnom ratu, i ne zaslužuje drugog izraza. To je šovinizam, i nekulturan i nesocijalan u isto vrijeme. To je očito pokazivanje najnižih, zvjerskih instinkata, koji ne mogu biti dovoljno kvalifikovani. Tā otmamanje jednakih prava ljudima, koji su izgubili najbolje dijelove svoga života u strašnom ratu i koji su isto kao i srbijanski invalidi žrtve rata, koji uvijek ostaje gadan i odvratn, makar na nj navlačili kojekakve nacionalne krpe, mora da u svakom čovjeku pobudi ogorčenje, kao na jedno sramotno djelo.

Kojim se pravom moraju invalidi prečani, između kojih je velik broj baš oduševljenih Srba, postaviti u drugi red? Državljanji naše države daju invalidske potpore za sve invalide podjednako, a ne kvalificiraju te nesretne ljude u „patriotske“ i „nepatriotske“. Invalidski porez plaćaju svi građani naše države, a najveći dio toga poreza se utjerava baš u prečanskim krajevima. Potporu dakle zaslužuju u punoj mjeri jednako i invalidi prečanskih krajeva, kao i oni bivše Srbije i Crne Gore.

U koliko pak svraćaju srbijanski invalidi pažnju na to, što su invalidi prečani stajali u redovima austrougarskih četa, držimo, da je i isticanje toga, čega nijesu naši invalidi ni najmanje krivi, potpuno bez prava. Ne ćemo govoriti, kakvom su ustrajnošću branili baš prečani za vrijeme rata zapadnu granicu naše države. Opstoji naime veći moralni razlog, koji za branijuje, da se našim nesretnim invalidima u ime toga otima kruh. Svi, koji ne mogu da se radom svojih ruku ili svoga uma prehranjuju, bilo to u većoj ili manjoj mjeri, zaslužuju po modernim socijalnim principima

naročitu pažnju države. I naši invalidi, državljani ove države, a ne možda podanici čije šovenske volje, zaslužuju osobitu brigu države. Moderno socijalno zakonodavstvo napravilo je veliki broj potpuno uspješnih ustanova za zaštitu i pomoć sirotinjskih slojeva ljudskoga društva. Kod nas toga još nema u dobroj mjeri, ali kad se eto hoće i sama jedna odredba nacrtā invalidskog zakona da radi sramotnih šovinističkih razloga uzdrma, onda padaju sva izmotavanja o tobožnjim

nastojanjima, da naša država bude snabdjevena modernim zakonima.

Gospoda, koja su sastavljala sramotnu rezoluciju narodnih i socijalnih šovena, zaslužuju prezir naše javnosti. Neka se pamti, da se danas više ne mogu dozvoliti ovakvi nekulturni ispadi, koji nas bacaju od vijeka socijalne pravde u vremena ličnih i staleških hirova. Davno je i rošlo vrijeme, kad se mogao radi „patriotskih“ razloga tražiti prioritet. Danas nam više zatiranja slabih ne treba i stoga će biti i osuđen ovaj najnoviji primjer šovinističke sramote.

Hindenburg - predsjednik Rajha.

Još u ponedjeljak ujutro naslućivala se pobjeda maršala Pavla Hindenburga na izborima za predsjednika Njemačke. U utorku ujutro bili su poznati konačni rezultati izbora. Bilo je predano ukupno 30,345.540 glasova. Od toga otpada 14,639.399 na Hindenburga, 13,752.640 na republikanskog kandidata dra Marxa, a 1,931.591 na komunistu Thaelmanna. Na ostale kandidate otpada 21,910 glasova.

Povoljni izgledi, koji su porasli za desničare, kad su ovi namjesto beznačajnog Jarresa postavili popularnog maršala Hindenburga za svoga kandidata, potvrđeni su brojčanim rezultatima. Prema prošlim izborima, koji su svršili neodlučno, jer nijedan kandidat nije dobio potrebnu apsolutnu većinu, bilježe desničari porast od preko tri milijuna glasova, dok je republikanski kandidat Marx skupio oko tri stotine hiljada više nego što su imali svi pojedini kandidati ljevice.

Prema tome Hindenburgova pobjeda nije išla na račun republikanskih stranaka, jer su ovi zadržali svoje pozicije. Višak, koji je Hindenburg dobio, uzet je dijelom od birača, koji su glasovali za Ludendorffa i naročito od one velike mase izbornika, koji su se 29. ožujka apstinirali. Tada nije glasovalo sedam milijuna izbornika, koji su za svoj pasivitet nalazili opravdanje jedno u sistemu izbora, prema kome kod prvoga biranja nije dostatna relativna većina, a drugo zato, što je pocijepanost u jednom i drugom taboru isključila mogućnost, da jedan kandidat dobije apsolutnu većinu. Sada je borba postala interesantnija, jer su izbori morali svršiti s rezultatom, a osim toga veliki prestiž sijedoga feldmaršala učinio je ovaj put svoje. Tri milijuna „mlakih“ izbornika odlučilo se za Hindenburga. Općenito učešće je bilo 75 %.

Hindenburgova pobjeda uzvitlat će zacijelo mnogo prašine u međunarodnoj politici. Francuska pa i velik dio engleske štampe u izboru ovog izrazitog reacionarca gleda pobjedu militarističke Njemačke. Ovo je dobrim dijelom istina. Samo Hindenburgova pobjeda nije nikakva nenadana pojava. Ona je zapravo prirodna posljedica raspoloženja, koje postoji u Njemačkoj već davno i čiji predstavnici su jednako demokrate Gessler i dr Marx kao što i Hindenburg. Prema unutra razlika je minimalna, jer su aspiracije za velikom Njemačkom kod svih stranaka jednako žive. U suštini dakle nema razlike između Marxa i Hindenburga, a ta razlika samo postoji u shvaćanju inozemstva. Ime Hindenburga za saveznike je jedan simbol, pa je stoga njegova kandidatura bila nepotrebna provokacija, koja Njemačkoj može mnogo škoditi. Nema sumnje, da će naročito u Engleskoj, čija javnost je prečutno tolerirala postepenu i sistematsku emancipaciju Njemačke od versailleskog ugovora, izbojzani pred mogućnošću francuske hegemonije na kontinentu, ovaj izbor djelovati kao osjetljiv udarac i dovesti do otrježenjenja germanofilskih elemenata. Moglo bi se dakle dogoditi, da garancioni pakt, koji je Chamberlain uzeo kao bazu za uređenje evropskog mira bude zabačen, a da na njegovo mjesto opet dođe mogućnost englesko-francusko-belgijskog saveza. Ovim tokom mogli bi počti događaji usprkos vjerojatnosti, da će maršal i monarhist Hindenburg kao predsjednik republike mnogo izgubiti od svoje borbene boje. Događaji posljednjih godina pokazali su, da istaknuti ljudi s imenima, koja nose ekstremne programe, kad dođu na vladu, postanu mnogo pitomiji. Uostalo je Hindenburg već u svojim kandidatskim govorima navijestio, na umirenje inozemstva, da ne kani biti ono, što kazuje njegovo ime.

santno je bilo, da je taj sastanak, kojemu je prisustvovalo oko 400 ljudi, bio samo neformalna sjednica glavnoga odbora stranke. Broj 400 nije velik, ako uzmemo u obzir, da nema jednog hrvatskog sela, gdje ne bi bilo radićevskih organizacija. No ono, što je najzanimivije, jest to, što radićevski vojvode, makar da su daju nešto važnosti, i opet nijesu bili u stanju, da kažu, što će i kako će naprijed ići hrvatska politika, čiji su oni danas jedini službeni, da ne kažemo monopolni, zastupnici.

Mjesec je dana prošlo od glasovite izjave Pavla Radića u Skupštini. Radićevci su se ponizili. No ni sami ne znaju, što će dobiti. Radikaliska štampa je taj njihov korak primila toplo, u koliko je u njemu gledala priznanje dosadanjegarada svoje stranke, ali se prema namigivanjima radićevaca na korito uzdržala dosta hladno. Radikaliski prvaci su samo mudro i prefrigano kimali glavom i govorili: „Vidjet ćemo, vidjet ćemo! Treba dokazati ozbiljnost odluke i pokazati volje te dokazati činom svoj popravak i t. d.“ Takve izjave mogli smo i nedavno čuti od samoga Ljube Jovanovića, čovjeka ugledna u radikalnoj stranci. Tako je pisala i *Samouprava*. A radićevci su se stavili u stav ne iščekivanja, jer to je specijalitet samo dra Spaha i Ljube Davidovića, nego upravo u stav prosjaka ili onih ljudi, koji ne znaju, što će od njih biti.

Prošle su prve dvije sedmice od famoznih izjava, ali za radićevce nije još uvijek bilo kakvog pozitivnog rezultata. Radikalni su počeli mrljati i pitati za još jače dokaze „ljubavi“, a radićevci su kušali sve i sva, samo da ugode radikalima, a kao dar za sva ta ne popuštanja, nego padanja u prah, nijesu dobili ništa. Situacija je takva: radikalni ne će da žrtvuju svoje prijatelje samostalne demokrate, pa zovu radićevce, da se pomire s Pribičevićem. Radićevci su još smetniji i ne znaju, gdje će poljubiti Pribičevića.

Što si umišljaju radićevci, da će postići svojim zadnjim gestama, to stalno ne zna ni sam Pavle Radić. U društvu radikalne i samostalno-demokratske stranke oni ne će ništa postići. Oni će u najboljem slučaju postati samo majordomima te šarene familije, ali da će oni imati odlučujuću ili bar važnu riječ u jednom kabinetu Pašić-Radić-Pribičević — to nitko živ ne vjeruje. Pribičević u Banovini ne će napustiti svoje pozicije te možda prepustiti Hrvatsku na eksploataciju radićevcima. Pribičević ne će pristati ni najmanje da se dira u Ustav. Sve će ostati po starome.

To osjećaju radićevci i stoga ni sami ne znaju, kamo će. Oni se danas nalaze u vrlo lošem položaju. Danas triumfiraju Pribičević i Pašić, ali ne Radić. On je učinio sudbonosan korak, za koji mu hrvatski narod nije dao mandat. Popuštanja u Beogradu ne mogu biti kvalificirana kao popuštanja braći, jer smo od toga

Smetenost kod radićevaca.

26. travnja bio je u Zagrebu sastanak glavnog odbora Hrvatske Seljačke Stranke. Sastanku su prisustvovali predstavnici organizacija i veći broj narodnih zastupnika. Bile su na koncu primljene dvije rezolucije,

koje su nevažne sadržine, jer ističu ponovno ono, što su opetovali po deset puta u različnim prigodama Pavle Radić i ostali vode HSS, koja je i u službenom komunicuju sastanak izgubila onaj kobni „R“. Intere-

daleko. To su bila priznanja radikalnoj i samostalno-demokratskoj stranci, koje ga sada čine, da kroz ove mučne dane, koje zagrebački *Obzor* naziva *purgatoriumom* radićevske stranke, ponizno čeka, što će

učiniti oni, koji gospodare ovom državom, s radićevskom mamećkom strankom. To čekanje je dovelo do nerada kod radićevske brajle, koja je izgubila i političku uvjerenost i računjanje te ušla u stadij opće pometnje.

Vjera i škola.

Čini nam se veoma zgodnim i korisnim, da navedemo ove riječi Pape Pija XI., što ih je nedavno rekao pri pripremi za proglašenje blaženom časne Lucije Filipini, atemeljiteljice pobožnih učiteljica:

"Školsko pitanje postaje sve to više životnim pitanjem za cijelo društvo. Prijatelji i neprijatelji nastoje nada sve da se domognu škole. Laicizam hoće da oduvijek Boga iz škole, u školi ne smije se govoriti o Bogu ni o svemu, što se odnosi na Boga, a inače se govori o stvarima, koje nemaju nikakva značenja. Ovim mukom o Bogu ima se uvući u dušu neznanje i indiferentizam za biće, o kojemu se jedinomik nikad ne govori. Radi se o tomu, da se školom u duh i srce tolikih duša, što se otvaraju na život, usade prve klice dobra, a kad se ove jednom usade, one će, i ako često kasno, ali uvijek izniknuti. Nije dostatna pouka, potrebit je ugoj, poznavanje i vježbanje kršćanskih kreposti, što ih uči Hrist i Njegova Crkva. U tome sastoji početak one svetosti, na koju su svi pozvani obzirom na vlastiti spas i dobrobit društva, što odatle počinju. Pravo je imao onaj, koji reče, da je škola ili hram, u kome Bog ima svoje prijestolje i oltar, ili špilja opačine, iz koje izlaze sutašnji zločinci, da unesu nered i prevrat u ljudsko društvo.

Crkva je uvijek navijestala ovaj nauk. Već prije nego li nastadoše stotine i tisuće malih i velikih religioznih društava, koja se posvećuju prvom ugoju mladeži, imali su svoje škole biskupa i kaptola. Nije li sama Crkva velika učiteljica? Nije li njezin ponajljepši naslov, da je učiteljica vjere i istine? Nijesu li Apostoli, na kojima počiva Crkva, najprije bili poslani kao učitelji istine? Nije li božanski Otkupitelj, na komu počivaju Apostoli i Crkva kao na svome čvrstom temelju, božanski Učitelj, koji se zove dođuše dobrim pastirima, ali nikad nije govorio tako svečano, kao onda, kad reče: "Vi zovete mene Gospodinom i Učiteljem, i dobro govorite, jer i jesam". Ne samo svećenici, nego i svjetovni učitelji i učiteljice vrše pravi apostolat i učiteljsku službu samoga božanskog Otkupitelja, ako siju u srce djece dragocjeno sjeme."

Zlatne riječi, koje treba da svaki pravi kršćanin usadi u srce, da mu budu poticala u boju proti navali Hristovih dušmana, koji prijete, da će istjerati Boga i iz naših škola, t. j. iz srca našega naroda! Ovo bi ipak imali držati pred očima navlastito učitelji i učiteljice, promišljajući, da će davati strogi razlog Bogu, jer oni uzgajaju ili čestite, duševne ljude ili zločince!

Iz domaće i vanjske politike.

p NOVA VLADA je ovako sastavljena: Ministar predsjednik Nikola Pašić, ministar socijalne politike Marko Đuričić, prosvjete Pribičević, ministar vanjskih poslova dr Ninčić, vjera Miša Trifunović, pravde Edo Lukinić, ministar narodnog zdravlja dr Slavko Miletić, građevina Nikola Uzunović, poljoprivrede i voda Krsta Miletić, pošta i brzojava Velja Vukićević, šuma i ruda dr Žerjav, financija dr Milan Stojadinović, agrarne reforme Milan Simonović, trgovine i

industrije Privislav Grizogono, ministar vojni general Dušan Trifunović, unutrašnjih djela Boža Maksimović, saobraćaja Anta Radojević, ministar za izjednačenje zakona dr Milan Srškić.

p KRALJ ŽELI, DA RADIĆEVCI UDU U VLADU. Zadnjih dana se mnogo govori o želji kraljevoj, da radićevci nakon odstupanja od svoga programa uđu s radikalima u vladu. Radi toga, kako se čini, odgođena je bila i rekonstrukcija vlade, kako bi se dobilo vremena za sastav nove vlade.

p SASTANAK BARIĆ-DR KOROŠEC. U subotu sastali su se u Ljubljani predsjednik HPS Stjepan Barić i predsjednik SLS dr Ante Korošec, da se razgovore o odnosajima obiju bratskih stranaka. Budući da su nestale sve prijašnje zapreke, koje su spečavale zajednički nastup i jer su pogledi obaju vođa na današnju situaciju isti, odlučilo se, da se kroz najkraće vrijeme sazovu vodstva obiju stranaka na razgovor, na kojemu će se odlučiti o daljnjem zajedničkom radu.

p SJEDNICA NARODNE SKUPŠTINE. Posljedni mjesec dana odmora sastala se ponovno u utorak Narodna Skupština. Na toj sjednici su pročitani zahtjevi ministra pravde za izručenje nekih poslanika. Ministri su odgovorili na interpelacije, a onda je sazvana nova sjednica za četvrtak. Na sjednici od četvrtka pročitani su ukaz o demisiji prošle i o, sastavu nove vlade, koja i nije nova, jer je provedena samo rekonstrukcija kabineta. Na toj sjednici su provedeni izbori zamjenika predsjednika i dvaju potpredsjednika Skupštine u Državnom odboru, te su izabrani za predsjedničkog zamjenika dr Velizar Janković a za potpredsjedničke zamjenike dr Vasa Jovanović i pribičevićevac dr Svetislav Popović.

p DUALIZAM. Ljubljanski samostalskodemokratski dnevnik *Slovenski Narod* donosa, da je Pavle Radić prigodom svoje audijencije kod kralja ovomu predao jednu spomenicu, u kojoj se govori o reviziji ustava. U toj spomenici se zagovara dualistički sistem kao u bivšoj Austriji. Država bi se razdijelila u dvije grupe. U srpsku grupu spadala bi Vojvodina, Srbija, Bosna i Hercegovina između Drine, Vrbasa i Neretve sa Tuzlom, Sarajevom i Mostarom, južna Dalmacija do Neretve, Srijem istočno od Bosuta i Crna Gora. Ostali bi krajevi pripali Hrvatskoj, koja bi imala sa Srbijom zajedničke vojne poslove, vanjske poslove i željeznice. Tako bi se dakle imalo pazariti sa južnom Dalmacijom i Dubrovnikom, Bosnom i bunjevačkim Hrvatima!

p PROTIV NOVOGA ZAKONA O ŠTAMPI. U Beogradu je održana konferencija nekolicine novinara sa predsjednikom novinarskog udruženja Kovačićem. Razgovaralo se o mjerama za sprečavanje donošenja zakona o

štampi, kako je projektiran. Govorilo se o jednom sastanku pravnikar, narodnih poslanika i novinara, a imao bi se održati i jedan javni zbor, dok su predviđeni za svaku eventualnost štrajkovi, bojkotiranje rada parlamenta, intervencije kod raznih parlamentarnih faktora i t. d., kako bi se spriječilo donošenje reakcionarnog zakona o štampi.

p PRIJEDLOG ZA VELIKU KOALICIJU. *Samoupravo* od utorka donosi u članku pod naslovom "Radi javnosti" dugački pleđoale za saradnju radikala, radićevaca i pribičevićevaca. *Samouprava* kaže, da se ne bi na nikoji način morali bezrazložno udiniti pribičevićevci, s kojima bi se radićevci morali izmiriti.

p NOVI PRORAČUN. Iz Beograda javljaju, da su skoro sva ministarstva svršila rad oko novoga budžeta te će sve radove još pregledati komisija ministarstva financija. Po dosadašnjim podacima proračun će se kretati od 13 do 14 milijarda dinara.

p ZABRANA "SLOBODNOG DOMA". U ponedjeljak primio je Pavle Radić kao odgovorni urednik *Slobodnog Doma* od redarstvenog ravnateljstva u Zagrebu odluku, kojom se zabranjuje izlaženje *Slobodnog Doma*, jer da je on nastavak staroga *Slobodnog Doma* te da ne nosi ni oznaku broja. Tako radikali, i nakon što su radićevci pali na koljena, šamaraju njihove debele gubice, koje očividno mogu mnogo da podnesu.

p NOVI ZAKON O OPĆINAMA se izrađuje u samoupravnom odsjeku ministarstva unutrašnjih poslova te bi imao biti svršen do sredine o. m. U odsjeku su upogled propisa za općinska vijeća mišljenja podijeljena, jer bi po nekima općinska vijeća bila samo glasačko tijelo. Debata se vodi i oko autonomije općina velikih mjesta te se za njih predlaže poseban zakon.

p PRED NOVIM DOGAĐAJIMA. Po vijestima službenog izvora sredinom ovoga mjeseca putuju u London francuski ministri Painlevé i Briand, da pregovaraju s Baldwinom i Chamberlainom o garancijskom paktu država zapadne Evrope. Po svoj prilici otići će s njima i ministar financija Cailaux, koji bi imao da u Londonu uređi sporazumno s engleskom vladom pitanje međusavezničkih ratnih dugova.

ĐAK ILI STUDENAT.

(Genius universalis.)

Đak je tijesto za sve staleže ljudi. Iz toga tijesta može postati mnogo, malo, ili pošve ništa — prema tomu, kakav je kvasac u njemu, da ga "uzdigne". Koristan je dak u prvom redu profesorima i učiteljima, ravnateljima i školskim nadzornicima, jer da nema daka, ne bi bilo škola, a da nema škola ne bi gore spomenuti mogli naći zarađe.

Rode se daci većinom u gradu i okolici, a ponešto također po selima. Da je tomu tako, najjači je dokaz, što se sve srednje i više škole grade po gradovima, a ne na selima i zato seljaci šalju svoju djecu, ako mogu, u grad, a građani nikada nešto staju svoju djecu na selo u školu. Da seljaci šalju svoju djecu u grad na školovanje, glavni je razlog taj, što oni sami sebe potjenjuju, tako, da se razale sami na sebe, pa su radi bar svomemu sinu priuštiti nešto bolje no što imadu sami. To bolje znači dječaka (seoske djevojčice se još ne školaju) dati u školu, da postane "gospodin".

Tako dođe buduć "gospodin", kojemu je upravo deseta godina, u grad. Većinom ima on duge nlače, koje mu je skrojio i sašio krojač, koji šiva pravoj seoskoj gospodini, a u gradu dođe "na stan i opskrbu" kojoj preporučenoji li nepreporučenoji gazdarici, koja "drži dake" i njegov je život u početku sličan životu vojnika u vojarni. U sobi, gdje on živi, ima postelju do postelje, u kojima spavaju također daci, a u pomanjkanju

takvih ostali mladi ljudi kao konobarčići, šegrti i t. d. Kod stola ima mali, novu dak upravo toliko prostora, koliko to dopuštaju veći, stariji daci. Ovima mali dak služi zajedno za potkalo i poslužnika, ako je rad da se oslobodi "krušaka" po do koje ošišanoj glavi i sličnih znakova veće kulture i jakosti školovanih i jačih prema neukima i slabima. Od raznih ovakvih tjelesnih nezgoda siguran je daci obično tek pod satom najstrožih profesora, inače nigdje ni u školi ni kod kuće. Gazdarica mu je nova mati, koja se brine za sve, a najbrižnije pazi, da dacičev roditelji plaćaju točno u novcu ili još radije u živežu. Gazdarica brižno pazi, da se dak ne bi prenajeo i sagriješio protiv umjerenosti u jelu; ona ga isto poučava, kako se treba vladati prema mrtvim stvarima, t. j. da se prigodom uporabe ne smije opaziti, da su uopće upotrebljavane. Trošenje svega, što postoji, i prolaznost svijeta najveći je užas za gazdaricu, a da to biva, kriv je uvijek i najviše najmanji dak, koji je na stan u opskrbi. Dok je dak malen, zove ga gazdarica "Ti", a poslije petoga razreda "mladi gospodin". Čistiti i četkati se mora sam na hodniku. Cipele čisti s jednom kečom ili kakvom krpom i pljuvačkom, sve dotle, dok ne postane toliko lašt, da si sam kupi "pastu". Gazdaričino je materstvo veće prema onim dacima, čiji su roditelji bogatiji, manje prema siromašnjima, a najmanje prema onima, koji su kod nje samo na stan — a "opskrbljuju" se sami.

Sirotnija, koja se sama opskrbljuje, u kući je i izvan kuće malo kad vesela. Zajutak ukida svaki ekonomičniji dak kao nepo-

treban, a na objed, koji treba da bude i dobar dio večere, ide teže savjesti nego k ispitu. Ručak je pak u kakvoj opće karitativnoj ustanovi (gdje se kuha prema jelovniku postavljenom iz vojarne ili kaznionice) ili po privatnim kućama, imati hranu u privatnim kućama zdravije je (vele), ali nije uvijek prijatno. Ako se hrani uvijek u istoj kući, ide još kako tako. Ona je za njega određen kakav kućni na hodniku, u kuhinji ili slično, a u prosvjetljenijim i demokratskim kućama sjedi na posljednjem mjestu stola, a domaćim dječacima služi kao sredstvo za zastravljanje i neka divlja zvjerka, koja bi sad na mogla zalajati. Dječaci zato dnevno ogledavaju daka oprezno i točno, počevši od usta, nosa, ovrtnika, kaputa, pa sve do rubova hlača i poplata na cipelama. Međutim, ako je ustanova zato dobra, što je dak sirotinja ovako prije sit... često je pače sit još prije nego prinese žlicu k ustima. A ako dak ne dobiva hranu u jednoj kući, već u više njih, može se dogoditi, da čitav tjeđan jede istu hranu — recimo otvoreno: grah i zelje. Svaka kuća misli: A, danas će doći naš dak na objed, treba kuhati nešto "jačega" i nakon sveopćeg razmišljanja i odgovaranja odluču se u svim kućama i svakoga dana za grah sa zeljem. Od toga postaje dak zaista sit (već od mirisa i gledanja) i često liježe gladan na počinak.

Ovo, što samo dosada rekli, vrijedi u glavnom za daka sa sela. Gradski su daci malo drugačija pasmina.

Gradskom je daku otac činovnik, trgovac, obrtnik ili radnik Međutim, što je komu otac, to dak nije kriv, ali korisno je po da-

ka to, što mu je otac. Kakvu dak ima mamu to se najbolje vidi čim prema tomu, kako je sinčić "zamotan" i "obučan". Najvažnija je razlika između gradskog i seoskog dječaka, što gradski dak, bio mu otac jako bogat ili silno siromašan, ipak ne mora, da se sam skrbi za objed i stan, jer to se nade kod kuće gotovo. Osim toga bitna je razlika još i u tom, što samo gradski daci imaju instruktore, a seljački sinovi jesu instruktori. (Znamice su tako rijetke, da potvrđuju pravilo). Gradskih daka ima uglavnom ovih vrsta: Prvo su "kicoši" — tako se oni nazivaju zbog odijela, frizure i mirisa. To je glavno i jedino na njima. Drugi je primjerak t. zv. "denuncijant", koji živi drugačije pred očima profesora, a drugačije, kada je ovaj daleko. Ima i daka "bubanta", "štipedista", "mizerijaja", ali predaleko bi nas odvelo, da sve nabrajamo.

U javnom životu daci po vlastitomu mišljenju vrlo mnogo znače, osobito otkada je popustila "disciplina". Biva da su neki daci potpuni ljudi snabdjevjeni štapićem, cigaretom i nepristojnim "dosjetkama". Ima dakako i drugačijih, a to su oni, koji svi mazed nadimkom "narodna budućnost", a oni zaista misle više na narod nego na sebe, pa će biti dobra budućnosti i narodna i njihova.

Govoreći ovako općenito o daku ili studentu treba razmotriti i njegove pojedine podvrste.

I. Gimnazijalac (Genius fidelis latinus). Ove vrste daci postaju iz normalca, koji se oči ili materi, a na selu učitelja ili župniku, čine osobito bistroga uma, a nes-

p BUGARSKA UZMIČE. Nakon inkriminacija Bugarske protiv naše države, u kojoj da se organizuju komitenti, bugarska vlada se požurila, da umiri naše političke krugove. Bugarski poslanik u Beogradu Vakarević je u utorku posjetio dra Ninčića i mu izjavio, da je dobio nalog od svoje vlade, da izjavi, da bugarska vlada želi, da i dalje vladaju među obim državama prijateljski odnošaji.

p NJEMAČKA SKIDA REPUBLIKANSKE ZASTAVE. Berlin je pripremio svečan doček novom predsjedniku Hindenburgu. Crno-bijelo-crvene zastave izvješene su na svim kućama i uličnicima, dok su republikanske poskidane. Na karskoj palači u Postdamu navijorile su po prvi put nakon proglašenja republike bivše carske zastave.

p PONOVNI IZBORI U BELGIJI? Budući da mu nije uspjelo sastaviti vladu, Vandervelde je povratio mandat kralju. Pokazalo se zatim, da ni

socijalisti nemaju volje ići u koaliciju sa drugim strankama, jer je njihov kongres sa 413.000 protiv 43.000 glasova odlučio, da ne ide u vladu. Radi toga očekuje se, da će parlament biti raspušten i da će brzo biti provedeni novi izbori.

p BUGARSKA VOJNA SNAGA iznosi danas 43.000 momaka, sve samih dobrovoljaca, jer Bugarska nema stalne vojske. Ovakom konferencije ambasadora dozvoljeno je bilo Bugarskoj, da pozove na oružje 10.000 dobrovoljaca, ali samo do konca ovoga mjeseca.

p PIKANTERIJE. Čim je Poincaré doznao, da će Caillaux biti u kabinetu Painlevéa, htio je interpelirati vladu, što je sa Caillauxovim procesom. Kad se to razglasilo, otišao je Painlevé Poincaréu te mu rekao, da će dozvoliti i on socijalistima, da interpeliraju vladu o ratnoj krivici Poincaréa. Radi te groznejše Poincaré od svoje interpelacije odustao.

Iz naših krajeva.

d PUTOVANJE KRALJEVSKOG PARA. Iz Beograda javljaju, da će kralj i kraljica otputovati na duže vrijeme u Hercegovinu, Dalmaciju i Crnu Goru. Kralj će prisustvovati posvećenju kapele na Lovčenu.

d TALIJANSKI ŽUPNIK U BARKOVLJANIMA. Prošlih dana dobili su Slovenci u Barkovljanima kod Trsta novoga župnika u osobi g. Alojzija Salvadorija. Novi župnik je rođen Talijan, ali govori dobro slovenski.

d IZ SVETE VOJSKE. "Sveta Vojska", katolička trezvenjačka organizacija za borbu protiv pića i pijanstva u našem narodu, reorganizirala je ovih dana svoje vodstvo i počinje s novim radom. Uži odbor sastavljen je ovako: predsjednik dr Ljubomir Maraković, potpredsjednik dr Avelin Cepulić, tajnik Jerolim Malinar, referent za organizaciju Mladih Junaka gđica Ivka Marušić. "Sveta vojska" obnovit će sustavno svoje organizacije i popis svojih članova te noli sve, koji su voljni u svom kregu raditi na tome, da se trezvenjačka misao proširi među našim katoličkim narodom, da se javi tajniku "Svete Vojske" Jerolimu Malinar, Zagreb, Kaptol 27., pa će dobiti sve potrebite

upute i prvi broj glasila "Svete Vojske", koji ovih dana izlazi.

d PONUDA ZA IZGRADNJU PRUGE BEOGRAD-SPLIT. Jedan veliki američki novčani konsorcij stavio je ministarstvu saobraćaja ponudu za gradnju pruge Beograd-Sarajevo-Split te za uređenje splitske luke. Ta ponuda se u ministarstvu saobraćaja proučava, a ujedno su tražene nove informacije kod toga konsorcija.

d "CI MANCHEREBBE ALTRO!" Tršćanski *Piccolo* osvrće se na pisanje jugoslavenske štampe o slučaju sveučilišnog profesora dra Vebera. Budući da je jedan ljubljanski list istakao, da će talijanski prefekt i kvestor u Trstu biti opozvani sa svojih mjesta, *Piccolo* ironično i nasimjano odvrća: "Ci mancherebbe altro!" te daje "savjete" našoj vladi za buduće ravnanje. Doznaje se, da je profesor dr Veber bio na kvesturi čak i tučen.

d VELIKA PROVALNA KRAĐA. U noći od utorka na srijedu nepoznati kradljivci provallali su u dućan Vinka Nareta, trgovca u Grosuplju te uzeli razne robe u vrijednosti od 20.000 dinara. Trgovac je ujutro našao svoj dućan skoro potpuno opljačkan.

3. Realni - gimnazijalci (Genius utriusque generis). Samo ime pokazuje, da je ta vrsta daka nešto čudno, to je mješavina gimnazijalca i realca. To su daci, koji nose u školu ploču za risanje i uče latinski. Oni postaju od onakvih normalaca, koji su u "bistre glave" i "spretni", pa se ne može pravo odrediti, je li im bolja desnica ili glava. U današnje vrijeme neodlučnosti, gdje ljud ne vole točno izabrati ni bijelo ni crno, vrlo je zgodan izum taj razmjerno novi tip škola.

4. Učiteljski pripravnik (Magister adolecens). To je većinom sirotinja, koja ne može da podnese sve troškove školovanja, pa se sklone ovamo. Nesreća je, što dobre idealiste ovih škola kvare oni, koji malakšu u po puta gimnazije, realke i realne-gimnazije, pa im je preparandija uočite. Obično su to daci tako blizu životu, da nisu više pravi daci.

5. Dak trgovačke akademije (Puer in futuro homo agens vel riscians). Navodimo ga samo po imenu, jer otkad se trgovačka škola zove "akademija", pljučka on na dake kao gospodin, koji će prekursira biti milijuner. Ima, dakako i iznimaka, koji ne će biti milijuneri.

6. Kadeti (Puer in futuro miles gloriosus). I ovoga navodimo samo po imenu, jer o kadetima prošlosti ne ćemo govoriti, a o onima sadašnjosti se radi cenzure mora mućati.

P. s. Studentice svih vrsti (Dominulae scholasticae) treba da se sasvim napose opišu, ali na taj studij nije autor još dospio.

Iz Šibenika i okolice.

š ZRINSKO - FRANKOPANSKA PROSLAVA. U četvrtak je inicijativom mjesne podružnice Jugoslavenske Matice na svečan način proslavljena obljetnica mučeničke smrti naših narodnih velikana. Ujutro u 10 sati su u Stolnoj Bazilici sv. Jakova održane svečane glagolačke zadušnice, kojima su prisustvovala vlasti, naša društva, vojska i brojno građanstvo. Po zadušnicama formirala se povorka, koja je preko obale išla do Poljane i tu se nakon otvirane trohimne razišla. Uvečer je priredena u Gradskom kazalištu vrlo uspjela akademija, koju je otvorio lijepim, iseripivim i rodoljubnim prigodnim slovom prof. O. Tomasić. Maturant gimnazije A. Hulev deklamirao je čuvstveno i lijepo Šenoinu "Na Ozlju gradu". Prisutnima se osobito dopala glazbena strana Akademije. Orkestar Filharmoničkog društva je pod sigurnom taktikom Ma Karamana otvirao trohimnu, sokolski marš i potpuri iz Zajčeve opere "Nikola Šubić-Zrinjski". Zajčev zbor "Zrinsko-Frankopanka" i Novakova "Hrvatskoj" bili su vema dobro otpjevani od muškog zbora Filharmoničkog društva pod vodstvom don J. Krnića. No osobito su se istakli gđica Z. Adum te don J. Krnić. Gđica Adum je briljantnim glasom, u kojemu su se fino osjećale sve nianse pjesme, otpjevala Caničevu "O zašto?" a don J. Krnić je rijetkim tenorom opjevao krasnu Schubertovu "Ti moj si mir" i Zajčevu "Domovino". Soliste je na glasoviru diskretno i vješto pratio Mo Sentinella. Svi pjevači, osobito solisti, su bili nagrađeni oduševljenim pljeskom. Akademija je bila upravo dobro posječena. Inicijativom mjesnog odbora "Jugoslavenske Matice" i ove godine je ovako uspjelo i svečano proslavljena 254. obljetnica mučeničke smrti naših velikana, i ako je operni pjevač g. A. Salvaro zadnji čas otkazao, te tim doveo odbor u ne malu nepriliku, a kod građanstva ovakvim svojim čudnim i nelijepim postupkom izazvao opću i najveću osudu.

š GROZNI SLUČAJ SMRTI. U subotu večer oko 6 i po sati naprasito je zgnječen poginuo od željezničkih kola Ivo Matulina, dak V. razr. mjesne gimnazije, sin financijskog komesara Ante Matulina u Supetru, rodom iz Silbe. Grozni slučaj smrti pobudio je u gradu opće sažaljenje, tim više što je pokojnik bio vanredno mirne čudi, a k tome pravi anđeo. Vlast vodi istragu o ovoj naprasitoj smrti. Dok milom i dobrom pokojniku želimo vječni pokoi, obitelji i rodbini izrazujemo svoje saučee!

š PROTIV STAMBENOG ZAKONA održana je 26. pr. mj. prosvjedna skupština u sali hotela *Krka*. Iz govora predsjednika Udruge Lazara dra Vučića primljene su protestne rezolucije, koje će biti upućene na nadležna mjesta.

š PRVI MAJA protekao je po običaju u veselom raspoloženju. Šibenske glazbe je ujutro obišla grad svirajući vesele koračnice. Proslava nikakvih nije bilo, jer je ministarstvo policije to zabranilo, tako da u cijeloj državi nijesu mogli proslaviti svoj radnički praznik socijaldemokrati, kršćanski socijalisti i nezavisni radnici.

š REZULTATI LICITACIJE. Prošlih dana održavale su se kod direkcije Pomorskog Saobraćaja u Splitu licitacije za pomorske radnje u glavnim dalmatinskim lukama. Za radnje oko šibenske luke bili su rezultati licitacije slijedeći: Payer i drug D 7,945.000. — Braća Žagar D 7,911.116. — Ma-

tošić i dr. D 7,863.570. — "Beton" - Split D 7,714.150. — Ing. Ilić D 7,190.730.

š KUĆNI KONCERT. Učiteljica klavira, gđica Darinka Ijadica priredila je pretpošte subote koncerat svojih brojnih učenica u prisutnosti njihovih roditelja i malog broja uzvanika. Da je kod nas više shvaćanja za komornu glazbu, koncerat bi mogao biti u kazalištu ili kinu, jer ne zaostaje za najboljim, koji su se kod nas davali. On služi na čast gđici učiteljici, koja je svojom energijom uspjela stvoriti uprav odličnu klavirnu školu, a i učenicima, od kojih su starije dotjerale do tolike tehnike i shvaćanja, da upravo zadivljuju. Gđica M. Zaninović odigrala je lakoćom Sindingov *Frühlingräuschen*, N. Vranković Lisztov *Le Rosignol*, a B. Zuliani je odigrala dobar dio Beethovenove *Sonate pathétique* i Chopinovu *Polonaise A Dur* bravurom i čuvstvom, ja k tome sve napamet (preko 40 str. teške glazbe). Svracamo pozornost roditelja na ovu klavirnu školu sa željom, da prione uz glazbu osobito ženski svijet, koji već po prirodi ima za to dara.

š SKUPŠTINA "ŠUBIČEVCA", koja je održana 26. pr. mj. bila je vrlo slabo, upravo žalosno posječena. Bilo je — 19 prisutnih! U novoj su upravi kao predsjednik opć. upr. Blažević, potpredsjednik S. Rodić, tajnik don Krsto Stošić, a odbornici su gg. A. Babec, prof. Vratović i agr. Milić.

š ISPITI OSPOSOBLJENJA za pučke i građanske škole počeli su 24. travnja. Predsjedna oblasi prosvj. nadzornik Nikola Stipčević. Prikazalo se 24 učitelja i učiteljice za pučke škole, a 8 za građanske škole iz svih predmeta jedne skupine te 1 učiteljica za francuski, a 1 učitelj za nje-mački i 1 za violin. Dosada su osposobljeni s odlikom: Klarić Marijana i Krstić Krsto, a osposobljeni su: Čepernić Darinka i Čepernić Vera, Fatuta Franjica, Karabaić Rajna, Krpan Josipa, Kutlača-Popović Poliksena, Šimurina-Miličić Jalkica, Labus Ljubica, Milić Ljubica, Petrović Josip, Stanojević Andrija, Valčić Sofija i Valjin Zlatka. Jedna kandidatka nije uspjela.

š ZAGREBAČKA OPERA bi imala gostovati od 28. o. mj. do 1. juna u našem gradu, ako se to gostovanje s materijalne strane osigura. Predbilježbe za ta gostovanja se vrše do 20. o. mj. Bilo bi poželjno, da odbor, koji se brine za gostovanje, najavi, koje će opere pjevati Hrvatska Opera.

š TEŠKA NESREĆA U BILICAMA. U nedjelju pasla je oko Gospe od Pomisljaja svoje stado 11-godišnja Jela Piližota iz Bilica, a s njom je bila 13-godišnja Frana Vuković, koja je pazila na svoju kravu. Medutim je Frana nekamo otišla te povjerila brigu za kravu maloj Jeli, koja je uzela konop krave te se njom opasala.

Krava se radi nečega poplašila te počela bježati niz brdo i vući za sobom Jelu Piližotu, koja se nikako nije mogla izbaviti uzeta. Krava je u divljem trku preko zidina i kamenja vučla za preko 500 koraka djevojčicu, koja je ostala sva izmrcvarena na jednoj ledini ispod brda. O slučaju su bili obavješteni odmah oružnici, a ponesrećena djevojčica je sutradan bila na domaćem grobištu pokopana.

š IZGUBLJEN DOLARSKI ČEK. U nedjelju izgubio je Ante Lasan, trgovac iz Zatona, novčarku, u kojoj se nalazio jedan ček od 100 dolara, koji glasi na ime njegovo i sina mu Mate. Uz ček je bilo i 4000-5000 dinara u

banknotama od 100 dinara te nešto drugih papira.

S DOLIJALA LIJA. U nedjelju je uapšen 16-godišnji Bene Bujas radi više počinjenih krađa. Bujas je provalio vrata stana pol. kanceliste Štrkalja te ukradio dvije ponjave, a nedavno je iz kuće direktora Ježine odnio jednu kutiju, u kojoj je bilo više zlatnih i srebrnih predmeta. Bujas priznaje, da je te stvari uzeo te kaže, da ih je prodao dvjema prodavačicama. Policija je kod ovih obavila premetačinu, ali ove niječu, da su što od Bujasa kupile. Bujas je predan u zatvor.

Š DOŠAO POD AUTOMOBIL. U utorak je došao 6-godišnji Anje Galić pod auto inž. Đorđa Trehova iz Benkovca. Auto je vozio laganom brzinom te je maloga turnuo i zadao mu lakšu ozledu na lijevu nogu.

Š SVE RADI 10 DINARA. Jučer je bio osuđen na 50 dinara globe dočinič pet dana tamnice Udrag Frane pok. Blaža. 10. pr. mj. došao je u jednu tovernu Josu Udrag te okolo molio, da mu uzajme 1 din. Frane Udrag je na to skočio na Josu te ga napao temperinom, da mu vrati dužnih 10 dinara.

Orlovski vijesnik.

DAN KATOLIČKE OMLADINE približuje se. Po svim našim krajevima spremaju se društva i župe, da ovaj dan što bolje i svečanije proslave. Ta briga i to spremanje je razumljivo. Dok liberaci iz svega glasa viču i govore o proslavi tisućgodišnjice hrvatskog kraljevstva, mi katolici svi se spremamo, da taj jubilej proslavimo tiho i bez buke, ali dostojno. Proslavit ćemo ga baš prigodom proslave Dana kat. omladine. I opravdano je, da smo baš izabrali ovaj dan. Ta proslava imade da nas sve podsjeti, da bolje dane moramo tražiti u radu oko dobrog odgoja i dobre organizacije naše omladine. Katolici će ovu godinu jubileja i svete godine najbolje proslaviti, ako u naše kat. omladinske organizacije privedu što veći broj što bolje omladine. Prigodom ove proslave, 10. svibnja, treba da se svuda obavi sakupljanje za mušku kat. omladinu. Hrvatski Orlovki Savez razaslje ovih dana prigodne brošure na sve kat. organizacije i župne urede. U njoj je lijepo prikazan način organizacije i rada našega orlovskog pokreta. Priloženi su sabirni arci. Tko ne bi dobio brošure, neka je zatraži.

ORLOVSKI SLETOVI održat će se ove godine: u Brodu na Savi 5. srpnja, 9. kolovoza u Šibeniku. U Bosni bit će veći orlovski nastup u Kaknju 24. svibnja o. g. Sa sletom u Šibeniku bit će spojena i natjecanja i tečaj. O manjim nastupima javit će se doskora.

Katolici! Mislite na potrebu katoličkog dnevnika!

Gospodarski pregled.

g NA ZAGREBAČKOJ BURZI notirale su jučer 3. o. mj. strane valute ovako: Dolar 61-93, talijanska lira 2-5432, švicarski franak 12-01, engleska funta 299-92, čehoslovačka kruna 1-835, francuski franak 3-26.

g TALIJANSKO - JUGOSLAVENSKA TRGOVINA 1924. G. Prošle godine uvozila je Italija iz Jugoslavije robe za 557 milijuna lira (1923. g. samo za 489 milijuna lira). Izvoz iz Italije u Jugoslaviju je iznašao 370 milijuna lira (1923. g. 336 milijuna lira). Među državama, koje najviše uvažaju u Italiju, Jugoslavija je na šestom mjestu. Među kupcima talijanske robe je Jugoslavija bila lani na osmoj mjestu.

g STRANO ŽITO U JUGOSLAVIJI. Po novinskim izvještajima kroz prvih deset dana prošloga mjeseca uvezeno je u Bačku 1.000 vagona američkoga žita, koje stoji franco do naše granice 400 Din po metr. centi. Željeznički troškovi od Postojne do Subotice iznašaju 40 Din, tako da američko žito u Subotici stoji 440 Din, dok je cijena našem domaćem žitu 465 Din. Dakle naše domaće

žito je za 25 Din po metričkoj centi skuplje. Još veća razlika je kod brašna. Zadnje sedmice uvezeno je iz Mađarske u Bačku 150 do 200 vagona brašna. To brašno je samliveno u mađarskim mlinima iz žita, što su ga uvozili iz Bačke. To brašno stoji sada u Subotici 450 Din po metr. cen., a domaće stoji 500 Din.

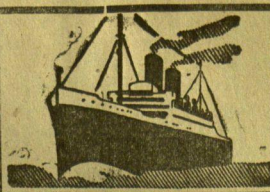
Tko oglašuje, taj napreduje!

CIPELE

od crne ili smeđe teleće kože, domaće izradba Din 160.— od finog crnog boks a Din 200.— razaslja veletrgovina R. Stermecki, Celje br. 17. Slovenija.

Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorki štofova, kamgarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novu. Narodne preko Din. 500.— šalju se od poštarine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

Otprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javila ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU (Rio de Janeiro, Santos, Monteideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih prekookeanskih parobroda

„Belvedere“ na 24. m a j a 1925. iz SPLIT-SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrodi su moderno uređeni imadu dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalubju. Svak razred posjeduje moderno uređeni jeđaći salon, salon za gospode, kao i pušački salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika i. i. l. raz.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebno navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući nekoliko dana preko stranih država. dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta „B“ br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Sibeniku, Josip Jadrionja, obala

Sušaku, Karolinška cesta 161 J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gruzju IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

Pomognimo Hrvatskog Radišu!

DOBRA PRIGODA!

DOBRA PRIGODA!

PRODAJE SE:

Jedan kompletni stroj za tjesteninu (paštu) sa svim potrebitim inventarom, kao i benzin-motor za pogon.

Jedan Kino-aparat sa Dinamom od 65 VOLTI sa svim potrebitim priborima.

Roba nova, dobra i jeftina.

Za tačne informacije obratiti se kod Uprave lista.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.